

Temat: Rozwój ku dojrzałości i odpowiedzialności.

1. Witam na dzisiejszej lekcji 😊
2. Dzisiaj dowiesz się, że celem pracy nad sobą jest rozwój i osiągnięcie dojrzałości i jesteście odpowiedzialni nie tylko za siebie, ale także za innych.
3. Przeczytaj tekst i wykonaj ustnie ćwiczenia.

Wiecie już, że dojrzewanie to czas, w którym dziewczyna staje się kobietą, a chłopiec – mężczyzną. Ich ciała zmieniają się, przygotowując się do podjęcia w przyszłości ról związanych z macierzyństwem i ojcostwem. Jednak zmianom ulega nie tylko ciało, dojrzewa również psychika. Zmienia się wasz sposób myślenia i przeżywania. U człowieka możemy więc mówić o dojrzałości biologicznej oraz o dojrzałości psychicznej. Wyróżniamy także dojrzałość społeczną i etyczną.

Dojrzałość psychiczna i etyczna

Dojrzewanie psychiczne polega na kształtowaniu się osobowości człowieka. Ktoś jest optymistą i pogodnie patrzy na życie, ktoś inny jest bardziej refleksyjny i potrzebuje dłuższego zastanowienia, a jeszcze inny jest uparty i trudno go przekonać do zmiany zdania. Dojrzewanie psychiczne to również zdobywanie umiejętności

kontrolowania emocji i nazywania uczuć. Zwykle nie mamy wpływu na to, jakie uczucia nas opanowują, np. złość czy strach, mamy natomiast wpływ na to, jak się zachowamy pod ich wpływem (np. kiedy dopada nas złość, możemy wziąć kilka głębokich wdechów lub stłuc talerz). Kiedy małe dziecko nie dostaje tego, czego chce, wówczas wybuch płaczem. Im człowiek jest dojrzały, tym lepiej powinien kontrolować swoje zachowanie i nie tłuc talerzy.

Człowiek dojrzewa także w sferze etycznej. Uczy się odróżniać dobro od zła, przyjmuje określoną hierarchię wartości, według której pragnie postępować. Ustala więc, co jest dla niego najważniejsze w życiu, a co mniej ważne. Człowiek dojrzały etycznie potrafi dokonywać oceny postępowania własnego i innych. Jest w stanie ponosić odpowiedzialność za swoje czyny, a także naprawić wyrządzoną krzywdę.

Dojrzałość społeczna

A teraz przyznajcie się szczerze – ile razy w ciągu ostatniego miesiąca zapytaliście: „Po co tyle się uczę?” „Na co mi ta szkoła?”. Rodzice wtedy zwykle tłumaczą: „Powinieneś zdobyć wykształcenie, które umożliwi ci w przyszłości podjęcie pracy, abyś mógł samodzielnie się utrzymać i może kiedyś założyć rodzinę”. Na tym właśnie polega dojrzałość społeczna – na możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje decyzje, na umiejętności zadbania o „własne

sprawy” i na przyjęciu postawy „chcę zrobić coś dla innych” (zamiast „wszystko mi się należy”). Dojrzałość społeczna to także umiejętność nawiązywania relacji z innymi ludźmi. Osiągnięcie jej nie jest jednoznaczne z ukończeniem 18. roku życia. Zdobywanie samodzielnej pozycji w społeczeństwie trwa często wiele lat po przekroczeniu progu dorosłości.

Czynniki warunkujące rozwój

Okres dzieciństwa odgrywa bardzo ważną rolę w rozwoju osobowości, szczególnie sfery emocjonalnej. Rodzimy się z umiejętnością uzewnętrzniania uczuć przez płacz i ruchy ciała. Dziecko płacze, kiedy jest głodne, gdy jest mu zimno, gdy ma mokrą pieluchę lub za ciasny kaftanik, ale też wówczas, gdy czuje się samotne. Płacz to jego sposób komunikacji z otoczeniem. W miarę dorastania uczy się bardziej dojrzałych sposobów wyrażania swoich potrzeb.

Od rodziców dziecko otrzymuje także system wartości, uczy się zasad i reguł postępowania (o czym już dowiedzieliście się na poprzedniej lekcji). Hierarchia wartości wyniesiona z domu może stanowić punkt odniesienia w różnych życiowych sytuacjach, kiedy trzeba będzie podejmować samodzielne decyzje.

Samowychowanie

Każdy z nas niemal od pierwszych chwil życia podlega różnym oddziaływaniom. Rodzice, nauczyciele, rówieśnicy stawiają przed nami różne wymagania. Jednak biografie znanych i sławnych ludzi pokazują, że ważne jest również samowychowanie, czyli praca nad sobą. Niejeden znany sportowiec, aktor czy pisarz musiał stoczyć walkę ze swoimi słabościami, by osiągnąć sukces. Chodzi o to, by zmieniać się na lepsze, rozwijać w sobie pasje, zainteresowania nie tylko dlatego, że ktoś nam każe (mama, nauczyciel), ale dlatego, że sami tego chcemy.

Wiadomo, trudno w jeden dzień nauczyć leniucha wcześniejszego wstawania, a bałaganiarza – utrzymywania porządku. Warto jednak podejmować pracę nad sobą. Może w tym pomóc jasno

sformułowany cel. „Będę mniej leniwy” – to postanowienie zbyt ogólne. Lepsze będzie: „Będę wstawać od razu na dźwięk budzika”. W samowychowaniu ważne jest także wsparcie osób najbliższych.

Odpowiedzialność

Odpowiedzialność oznacza dbanie o to wszystko, co wynika z podjętych zadań i obowiązków. Jeśli na przykład rodzice poprosili was o dopilnowanie młodszego rodzeństwa w piaskownicy, nie możecie opuścić placu zabaw, aby pograć w piłkę.

Poczucie odpowiedzialności wzrasta z przyjmowaniem nowych życiowych ról, na przykład dla licealisty, a tym bardziej studenta, świadomość potrzeby uczenia się i ukończenia szkoły stanie się celem, za który będzie się czuł bardziej odpowiedzialny niż uczeń VI klasy.

Odpowiedzialność służy pozytywnym i pomyślnym rozwiązaniom wielu życiowych spraw. Daje radość spełnionego obowiązku i satysfakcję.

1

Prawda/Fałsz

Wskaż zdania fałszywe. Zakreśl kółkiem ich numery.

1. Jednym z podstawowych kryteriów dojrzałości jest odpowiedzialność.
2. Człowieka odpowiedzialnego poznasz po tym, że inni go lubią i obdarzają zaufaniem.
3. Ukończenie 18. roku życia oznacza osiągnięcie dojrzałości społecznej.
4. Człowiek dojrzały często ma problemy z kontrolowaniem swoich emocji.
5. W samowychowaniu człowiek sam stawia przed sobą cel i sam go realizuje.
6. Odpowiedzialny to ten, kto tylko myśli o sobie.
7. Człowiek w swoim życiu nie musi kierować się wartościami.

Odpowiedzialnym być...

Grasz w ulubioną grę komputerową. Zrobiło się bardzo późno, a ty następnego dnia masz do szkoły na ósmą. Mama ostrym tonem prosi cię o wyłączenie komputera.

Podaj dwa przykłady reakcji na powyższą sytuację:

- pierwszy – osoby odpowiedzialnej

- drugi – osoby nieodpowiedzialnej
